

Robertsfors kommun

Utvärderingsrapport för projekt ASAP

Av: Clarence Coulton Andersson

2019

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

ROBERTSFORS
KOMMUN

DNR Robertsfors: 9017/173.109

Sammanfattning

Projektet ASAP ("Aktiviteter, Studier, Arbete och Praktik" eller "As Soon As Possible") har pågått från början av januari 2016 till och med december 2018. Projektet är ett projekt som har finansierats av Svenska ESF-rådet genom Socialfonden. Inledningsvis skapades projektet som en reaktion på att Element Six hade beslutat att lägga ner sin verksamhet i Robertsfors tätort och att detta skulle påverka cirka 10% av den yrkesverksamma befolkningen i kommunen. Däremot kom ASAP med tiden att börja arbeta med andra målgrupper, däribland ett större antal individer med behov av språkträning. Projektet har haft sitt fokus på att hjälpa individer mellan åldrarna 15-64 att så snart som möjligt komma tillbaka på banan igen och få framtidstro.

Denna utvärderingsrapport har på uppdrag av ASAP och därigenom ESF granskat hur projektet har utvecklats under projektperioden, hur måluppfyllelsen har sett ut samt vilka långsiktiga effekter projektet har skapat eller lagt grunden för.

//

Clarence C Andersson

Utvärderare

Robertsfors kommun

clarence.coulton@robertsfors.org

Innehåll

1.0 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och mål med projektet	2
1.3 Utvärderingens genomförande	3
2.0 Resultat	5
2.1 Projektets uppbyggnad och utveckling	5
2.1.1 Start och Analysfas (2016-01 → 2016-05).....	5
2.1.2 Start av Projektfasen (2016-06 → 2016-10).....	6
2.1.3 Förändrade behov bland deltagarna (2016-11 → 2017-05)	7
2.1.4 Bruksmuseet och Returmarknaden (2017-06 → 2017-12)	8
2.1.5 Inventering och stabiliserad verksamhet (2018-01 → 2018 -06).....	9
2.1.6 Implementering och Projektavslut (2018-07→ 2018-12).....	10
2.2 Har projektet uppfyllt de mål och ambitioner som fastställdes inför genomförandefasen? Hur?	11
2.2.1 Skapandet av en fysisk arena för framtiden.....	11
2.2.2 Genomförandet av aktiviteter som ökar framtidstron för deltagarna.....	12
2.2.3 Genomförandet av en analys för den lokala arbetsmarknaden	13
2.2.4 Bedömning av resursplaneringen för Vuxentubildningen i Robertsfors samt behovet av köpta utbildningstjänster i Arbetsförmedlingens regi.	13
2.2.5 Indikatorerna	13
2.2.6 Utvärderingsenkäten.....	14
2.3 Vilka potentiellt långsiktiga effekter har projektet lyckats uppnå alternativt lagt grunden för? 15	
3.0 Slutsats	17

1.0 Inledning

1.1 Bakgrund

Projektet ASAP ("Aktiviteter, Studier, Arbete och Praktik" eller "As Soon As Possible") har pågått från början av januari 2016 till och med december 2018. Projektet har genomförts i Robertsfors kommun, i Västerbottens län.

ASAP (som projektet även kommer synonymt benämnas som) är ett genomförandeprojekt inom programområde 2, "Ökade övergångar till arbete", där Robertsfors kommun är projektägare.

Målgrupperna bland deltagarna rör sig mellan åldrarna 15-64 och är följande:

- Företagare
- Unga (15-24)
- Nyanlända invandrare
- Långtidsarbetslösa
- Har funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete
- Är utanför arbetsmarknaden (mer än 12 månader)
- Långtidsarbetslösa ej anmälda på AF

Som kan noteras är målgrupperna många, vilket reflekterar projektets ambition att inte vilja exkludera män och kvinnor som har behov av stöd för att nå arbete samt ASAP:s vilja att vara flexibla i sina arbetsmetoder.

Deltagarna som deltog i projektet kom däremot framförallt från följande håll:

1. Individer som hänvisats från Arbetsförmedlingen till ASAP, från varierande program och orsaker.
2. Individer som hänvisats från Socialtjänsten i Robertsfors kommun.
3. Övriga individer som har identifierats genom exempelvis BEAS (Beredningsgruppen till arbete eller studier) som är ett samarbete mellan Robertsfors kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Robertsfors Hälsocentral.

Ursprunget för ASAP kommer framförallt från orosmolnen som skapades efter Element Six hade tillkännagivit att deras verksamhet i Robertsfors tätort skulle läggas ner under 2015. Element Six hade fram till sin nedläggning varit Robertsfors kommuns största privata arbetsgivare med sina cirka 175 anställda, som beräknades vara cirka 10% av den yrkesverksamma befolkningen i kommunen. Därutöver hade Robertsfors kommun även identifierat svårigheten med att sysselsätta andra målgrupper i samhället, däribland "hemmasittande" ungdomar, svåraretablerad arbetskraft samt flyktingar/nyanlända. Den sistnämnda gruppen var något som hade förstärkts med tanke på flyktingssituationen som uppstod i Sverige under hösten 2015. Sammanfattat fanns det en problematisk situation ur arbetslöshetssynpunkt och denna kunde förvärras om inget gjordes, samtidigt som Robertsfors kommun också hade identifierat pågående samt växande kompetensförsörjningsproblem bland kommunens arbetsgivare. Därmed fann Robertsfors kommun en möjlighet samt ett behov som de ville besvara genom projektet ASAP.

I projektansökan till ESF planerade Robertsfors kommun ett antal olika aktiviteter, så som en kompetensbehovskartläggning i kommunen, skapandet av en fysisk arena för projektets deltagare, individuell kompetenskartläggning m.fl. Däremot framhölls det tydligt redan i början av projektet att projektägarna inte hade dem självklara lösningarna till detta problem utan att projektet behövde en flexibilitet till såväl olika lösningar som föränderliga målgrupper. Projektägaren var dock tydlig med att ASAP skulle samverka med Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten i dess verksamhet samt ständigt utgå från deltagaren när lösningar skulle hittas.

Beredningsgruppen till arbete eller studier (BEAS) har under projektets gång blivit en viktig samverkansgrupp för ASAP. Inledningsvis handlade det framförallt om att säkerställa att BEAS och ASAP inte arbetade ”på dubbla spår” med samma individer, men därefter har forumet vuxit till att bli en samverkansplattform där ASAP kunde finna eller vara lösningen för individerna som BEAS hanterade.

Övriga samverkansparter i ASAP har varit:

- Integrationssamordnare (tidigare flyktingsekreterare) i Robertsfors kommun
- Individ och Familjeomsorgen i Robertsfors kommun
- Näringslivssekreteraren i Robertsfors kommun
- Lärcentrum i Robertsfors kommun
- Robertsfors kommuns IC Nätverk (NIS)
- Studievägledaren på Umeå Universitet
- Studieförbund aktiva i Robertsfors kommun
- Företagarna, ”Jobbmatchen”
- RTAS (Rätten till Arbete)
- Rubinen. Socialt företag
- IF Metall
- TRR (Trygghetsrådet)
- Coompanion
- RIK (Robertsfors Idrottsklubb)
- Sjumila (föreningen)
- Stiftelsen Robertsfors Bruksmuseum
- Övriga arbetsgivare i Robertsfors kommun
- Utbildningsarrangörer i Umeåregionen
- Umeås kranskommuner

1.2 Syfte och mål med projektet

Det övergripande syftet för ASAP skulle kunna sammanfattas till att så snart som möjligt hjälpa individer att komma tillbaka på banan igen och få framtidstro. En del av detta var att projektet inte skulle fungera som en ”lagringsplats” för individer från de angivna målgrupperna utan snarare att individerna skulle stanna i projektet så **kort tid som möjligt** och istället komma ut till aktiviteter, studier, arbete eller praktik. Effektmålet var därmed att leda till minskad arbetslöshet i kommunen och minska antalet beroende av försörjningsstöd, samt öka intresset hos unga för högskoleutbildning.

Under projektets gång har projektets delmål förändrats och tillkommit under arbetet med att konkretisera dessa. Aktiviteter och metoder har separerats från delmålen, varpå delmålen har kunnat sammanfattas till följande:

1. *Skapandet av en fysisk arena för framtiden.*
På denna plats skulle människor från de olika målgrupperna kunna mötas och det skulle finnas kompetens för att kartlägga vad som krävs för att öka deltagarnas anställningsbarhet samt genomföra aktiviteter kopplade till deltagarnas enskilda behov för att hjälpa dem att kunna lämna denna omställningsarena som ASAP var.
2. *Genomförandet av aktiviteter som ökar framtidstron för deltagarna.*
Detta syftade till att "ge en kick" för att exempelvis bryta hemmasittares vanor och skapa gemenskap mellan olika grupper i samhället.
3. *Genomförandet av en analys för den lokala arbetsmarknaden.*
Analysen skulle inbegripa arbetsgivare som fanns såväl lokalt inom kommunen som inom vad projektet bedömde som ett rimligt pendlingsavstånd för att på ett sådant vis kunna synliggöra behovet av kompetensförsörjning.
4. *Bedömning av resursplaneringen för Vuxenutbildningen i Robertsfors samt behovet av köpta utbildningstjänster i Arbetsförmedlingens regi.*
Detta syftade till att understödja Vuxenutbildningen (Lärcentrum) samt Arbetsförmedlingen med att identifiera vilka utbildningar och stöd som deltagarna framförallt hade behov av. Detta skulle i sin tur underlätta för aktörerna att anpassa sin resursplanering.

Utöver dessa formulerade projektdelmål fanns det även ett flertal delmål som syftade till att fungera som indikatorer för projektet och dess effekter. Dessa delmål angav hur många individer per år som skulle ha deltagit i projektet och hur många som skulle ha hittat långsiktiga lösningar. Därutöver hade ASAP även delmål kopplade till jämställdhet, tillgänglighet och likabehandling. Dessa delmål fokuserade på jämställd representation bland deltagare i projektet, att otraditionella yrken/studier skulle uppmuntras, att resurser skulle fördelas jämnt mellan män och kvinnor samt att projektdeltagarna skulle ha upplevt att de behandlas likvärdigt oavsett könsidentitet, funktionsnivå, etnicitet, kulturell härkomst med mera.

1.3 Utvärderingens genomförande

Utvärderingen har framförallt skett i två olika delar. Den första delen har hängt med under hela projekttiden och framförallt genomförts att projektledare tillsammans med dennes kommunala kollegium, som då hade ett starkt fokus på en lärande utvärdering. Med lärande utvärdering avses utvärdering som sker löpande bredvid projektverksamheten och som syftar till lärande som stödjer och förbättrar projektets utvecklingsarbete. I denna lyftes styrkor och problem under projektets gång, varpå åtgärder kunde genomföras.

Den andra delen av utvärderingen inleddes cirka två månader innan projektavslut och hade ett starkare fokus på effektutvärdering än den första delen då projektet var i sin avslutningsfas och

därmed hade mindre chanser att göra förändringar i verksamheten. De utvärderingsaktiviteter som genomfördes under denna period var:

- En utvärderingsenkät som delades ut till tidigare och nuvarande projektdeltagare om deras upplevelse av ASAP och dess nytta för dem.
- Intervju med projektledare
- Granskning av projektets månadsrapporter, delrapporter, projektansökning och slutrapport.
- Granskning av genomförda aktiviteter samt redovisad statistik till SCB.

Denna utvärdering har fått följande utvärderingsfrågor att utgå från, vilket kommer styra struktureringen av resultaten i följande kapitel i denna rapport:

1. Hur var insatsen inledningsvis uppbyggd och hur har den utvecklats under projektperioden?
2. Har projektet uppfyllt de mål och ambitioner som fastställdes inför genomförandefasen?
Hur?
3. Vilka potentiellt långsiktiga effekter har projektet lyckats uppnå alternativt lagt grunden för?

2.0 Resultat

2.1 Projektets uppbyggnad och utveckling

2.1.1 Start och Analysfas (2016-01 → 2016-05)

Som tidigare beskrivet i bakgrunden inleddes projektansökan för ASAP under 2015 för att skickas in under hösten. Projektansökan tog avstamp från den pågående situationen med E6-nedläggningen, men valde att inkludera såväl ytterligare målgrupper såväl som en flexibel projektstruktur. Detta kan både ses med bakgrunden att Robertsfors kommun inte tidigare hade drivit ett sådant ESF projekt och därmed inte ville "låsa fast sig" i en projektbeskrivning som inte nödvändigtvis matchade behovet bland deltagarna, men också att ASAP på så vis skulle ha tillräckligt med utrymme att testa olika arbetsmetoder och lösningar i denna ovana situation som Robertsfors kommun befann sig i.

Projektet inleddes med en Analysfas som inledningsvis var tänkt att äga rum i tre månader, men som ASAP därefter förlängde fram till sista maj. Analysfasens första månader präglades av frånvaro av faktisk projektledare då rekryteringsprocessen för denne drog ut på tiden. Under denna tid angav Robertsfors kommun att det hade framförallt skett framtagning av statistik, bakgrundsmaterial med mera men ESF noterade i sina utbetalningar att faktiskt projektarbete framförallt skedde från och med mars, då projektledaren hade anställts. I samband med att projektledaren anställdes påbörjades även en ändringsansökan av projektets budget och ett arbete för att komma underfund med tidigare missuppfattningar kopplat till hur ESF-budgeten skulle vara uppbyggd.

ASAP valde inledningsvis en organisering med en styrgrupp, projektledare samt övriga projektmedarbetare. Styrgruppen bestod av totalt 5 representanter från dåvarande Utveckling & Informationsavdelningen, Socialtjänsten samt Ekonomiavdelningen i Robertsfors kommun. Därutöver fanns det projektmedarbetare i projektet i form av Ekonom, Kommunikatör, Näringslivsstrateg och Flyktingsamordnare. Slutligen hade projektet ett flertal samarbetspartners under projektets gång, vilka redovisades tidigare i detta dokument, där Arbetsförmedlingen troligtvis var den externa part som ASAP arbetade mest med.

Under Analysfasen planerade ASAP även med Arbetsförmedlingens samt Socialtjänstens medarbetare om hur det kommande samarbetet skulle se ut, då tanken var att deltagarna skulle komma från dessa verksamheter. ASAP valde även att genomföra möten med sociala företag (så som RTAS och Rubinen) för att göra gränsdragningar mellan verksamheterna, för att på så vis undvika osund konkurrens.

Efter hanteringen av ekonomin och upprättandet av planerna inför projektfasen som skulle inledas under juni genomförde ASAP ett flertal olika aktiviteter. Först och främst hade projektet ett flertal möten, föreläsningar och träffar med före detta Element Six anställda som präglades av olika ämnen. Dessa möten hölls i The Globe-lokalen i Robertsfors, men besökarna var under denna period ej registrerade deltagare i ASAP. Vidare hade ASAP även samråd med andra möjliga samarbetspartners under denna period för att förankra sin närvaro samt skapa kännedom om projektet och dess syfte. Slutligen försökte ASAP även förbereda implementeringen av erfarenhetsvalideringsverktyget ValiWeb, ett verktyg som projektägarna inledningsvis hade tittat på och som var tänkt att hjälpa deltagarna att validera deras yrkeserfarenheter.

2.1.2 Start av Projektfasen (2016-06 → 2016-10)

ASAP inledde projektfasen med ett något lågt antal deltagare, men detta var något som skulle komma att öka senare under projektet. Projektet färdigställde även den fysiska lokal som skulle komma att bli verksamhetens centrala nav under flera månader framöver. Den inledande fasen med projektet kännetecknades av ett större antal Öppet Hus-aktiviteter för såväl projektets deltagare som andra besökare, om än framförallt tidigare Element Six anställda. Dessa Öppet Hus-aktiviteter bestod av såväl utbildande som informativa inslag, med arbetslösa besökare som talade om exempelvis Kooperativt företagande, Arbetsförmedlingens verksamhet, kommunala verksamheter med flera.

För projektets deltagare innebar projektfasen ett inledande av projektaktiviteter i form av upprättande av individuella handlingsplaner, stöd i CV-skrivningar och jobbansökningar, samt studiebesök hos olika arbets-, utbildnings- och praktikplatser. Aktiviteterna eftersträvades att skraddarsys efter de individuella handlingsplanerna projektet hade upprättat med individerna och därmed kunde dessa aktiviteter variera. Projektet försökte även tidigt genomföra egna utbildningar, där det under denna period handlade om exempelvis röjsågsutbildning för några deltagare. Under sommaren 2016 fick deltagare från ASAP även ingå i Bruksmuseets verksamhet med varierande arbetsuppgifter. Ett flertal av deltagarna fick såväl inspiration som stöd i sina tankar om att bli entreprenörer eller andra verksamhetsidéer. Ett exempel på detta var att en grupp fundera över möjligheten att etablera ett återbruk i kommunen, en idé som kom att växa och som denna rapport kommer berätta mer om nedanför. Slutligen eftersträvade ASAP även att börja nyttja ValiWeb under denna period i samband med valideringen av deltagarna erfarenheter, men detta var ett arbete som ASAP beslutade att sluta med. Anledningen bakom detta var att ValiWeb ej ansågs vara till nytta för deltagarna. För deltagarna som redan hade yrkeskunskaper var arbetsgivare inte intresserad av valideringsdokument, utan de var främst intresserade av att se om deltagarna faktiskt kunde göra den specifika arbetsuppgiften. För andra deltagare var inte validering inte aktuellt, antingen för att de saknade validerbar yrkeskunskap eller för att validering inte räckte för att ge dem möjligheten att nyttja sin yrkeskompetens. Som projektledaren sa vid en intervju: "För en tidigare lastbilschaufför så räcker det inte med validering, hen måste faktiskt också skaffa sig ett lastbilskörkort".

ASAP arbetade även med att möta ett flertal aktörer under denna period, vilket inkluderade arbetsgivare, utbildningsanordnare, myndigheter med flera. Syftet bakom detta var oftast att undersöka ytterligare möjligheter för att komma framåt för projektets deltagare, exempelvis genom att ge dem inspiration. Därutöver träffade ASAPs projektledare även framförallt kommunala verksamheter och Arbetsförmedlingen i samband med uppföljning av deltagare eller andra samverkansfrågor. Styrningsmässigt började projektet däremot notera att funktionen för projektets styrgrupp började bli överflödig. Av såväl styrgruppsrepresentanter som projektledare kopplades detta till att ASAP började bli en allt mer integrerad verksamhet av Tillväxtsektorn (tidigare Utveckling & Information) i Robertsfors kommun. I samband med detta ansågs ledningsfunktionen från styrgruppen bli överflödig då detta skulle ha ersatts av Tillväxtchefens ledningsfunktion. Från denna period och framåt möttes styrgruppen enbart en gång per termin.

Projektet fick tidigt uppmärksamhet från lokala, regionala och även nationella medieaktörer som hade fått upp ögonen för projektet. Utöver detta upprättade ASAP även en egen hemsida för projektet i syfte att nå ut till fler människor, men detta var något som projektet senare beslutade att lägga ner då det ansågs ej vara effektivt för att uppnå projektets mål.

Värderingsmässigt började ASAP under denna period även genomföra diskussioner och övningar med sina deltagare i frågor om jämställdhet och värderingar. Projektet eftersträvade även att ta in representanter för underrepresenterade grupper som föreläsare till projektet, nyttja TED-föreläsningar som grund för diskussioner, tillgänglighetsanpassa projektets lokaler samt fortsättningsvis inspirera deltagarna till att göra otraditionella yrkes- och studieval.

I slutet av denna period noterade ASAP att behovet för språkträning hade börjat öka bland deltagarna, vilket för denna rapport vidare till nästa rubrik nedanför.

2.1.3 Förändrade behov bland deltagarna (2016-11 → 2017-05)

Under denna period flyttade ASAP över sin verksamhet till "43:an", vilket var en tidigare arbetarbostad placerad i bruksområdet under senhösten. Denna lokal blev det nya centrumet för verksamheten under en längre period, fram tills dess att verksamheten flyttade sin fokuserade verksamhet till Jennings under maj 2017. Till skillnad från den föregående perioden inleddes denna period med ett högt antal deltagare i jämförelse, vilket var något som hade successivt ökat med tiden. Aktivitetsmässigt låg fokus fortfarande mycket kvar på att stödja deltagarna genom individuellt anpassade aktiviteter utifrån behoven som hade identifierats efter inledande samtal med individerna. Detta inkluderade som tidigare praktik, studiebesök, och föreläsningar som syftade till att inspirera eller kompetenshöja deltagarna alternativt att bredda deras nätverk. Dessa aktiviteter ansågs vara positiva under projektets gång då det ofta hände att deltagare strax därpå hittade någon form av "lösning" för sig, exempelvis att dem fick anställning/praktik strax därpå alternativt kunde påbörja studier. Ett antal av deltagarna hade under denna period genomfört en omfattande inventering av kommunala förråd, något som kom att bli användbart när returmarknaden upprättades då objekt som inte användes i förråden istället kunde nyttjas inom andra verksamheter istället alternativt säljas av. ASAP fortsatte under perioden även sitt samarbete med andra aktörer utöver Robertsfors kommuns verksamheter och Arbetsförmedlingen. Exempelvis fick olika privata arbetsgivare komma på besök och berätta för deltagarna om deras verksamheter och hur kompetensbehovet ser ut bland företagen.

Projektet hade även kommit överens med Bruksmuseets stiftelse om att hantera museets verksamhet under sommarperioden, varpå planering och förberedelse inför detta berörde dem flesta deltagarna. Tillsammans med Robertsfors kommuns Näringslivsstrateg och andra parter hade även diskussioner om ett möjligt Högtryckscentrum inletts, ett centrum som skulle dra nytta av dem kunskaper om högtrycksteknologi som finns i Robertsfors. Detta kom att resultera i en förstudie som delfinansierades av Tillväxtverket. Slutligen har arbetet med att förbereda inför returmarknaden tagit plats under denna period, utifrån tanken att det skulle startas upp under hösten 2017.

En förändring som dock intensifierades under denna period var att en allt större andel av deltagarna även behövde olika former av språkträning under sin tid inom ASAP. Projektet pekade då på att detta delvis berodde på den ökande mängden ungdomar som kom från EKB-verksamheterna i Robertsfors kommun. Av denna anledning inleddes projektet ASAP X genom Tillväxtverket, som var ett pilotprojekt som fokuserade sin verksamhet till utrikesfödda och att hjälpa dessa att hitta enklare vägar in på arbetsmarknaden.

Vidare noterade projektet att deltagargruppen förändrades från att tidigare främst ha haft individer som stod tillgängliga för arbetsmarknaden till att ha allt fler individer som inte omgående var det. För

dessa "nya" deltagare låg fokus ofta på arbetsträning, språkträning och meningsfull sysselsättning. ASAP pekade under denna period att detta i mångt och mycket berodde på att den låga arbetslösheten hade inneburit att de individer som var tillgängliga för arbetsmarknaden redan hade fått sysselsättning. På grund av detta blev exempelvis användandet av Extratjänster genom Arbetsförmedlingen en framgång för flera individer då de matchade denna utlysning: Utifrån denna utveckling hade ASAP upprättat tre huvudområden för deras verksamhet, där punkt 1 och 2 hade en ännu större betoning:

- 1) Uppbyggnad och utveckling av Returmarknad och Bruksmuseum
- 2) Språkträning
- 3) Stöd och matchning på arbetsmarknad

Värderingsmässigt hade projektet fortsatt sitt arbete med att inkludera föreläsare och aktiviteter som skulle uppmuntra till otraditionella yrkesval. ASAP fick även möjlighet att delta under Robertsfors kommuns Hållbarhetsvecka under denna period. En sak som dock kom att präglade värderingsarbetet under denna period i högre grad än den föregående perioden var arbetet med att motverka fördomar och istället främja integrationen i gruppen. Detta berodde i hög grad på den ökande andelen deltagare med utomeuropeisk bakgrund, varpå kulturella krockar kunde uppstå mellan deltagarna.

2.1.4 Bruksmuseet och Returmarknaden (2017-06 → 2017-12)

Under början av denna period hade ASAP redan etablerat sig i Jenningskolans lokaler, där den tilltänkta returmarknaden skulle starta till hösten. Liksom tidigare låg fokus för individerna fortfarande främst på aktiviteter som var anpassade och utvalda utifrån individuella behov. Detta inkluderade återigen aktiviteter såsom studiebesök, föreläsningar, språkträning, egna utbildningar som genomfördes av externa utbildare med mera, om än mycket fokus under sommarmånaderna framförallt låg på Bruksmuseet och dess verksamhet. Slutligen valde ASAP även att inleda ett närmare samarbete med Språkcaféet som Biblioteket arrangerade, för att understödja individer som hade behov av språkträning. Deltagarmässigt låg projektet fortsättningsvis på ungefär samma höga nivå som under föregående period, vilket resulterade i att projektet nådde "taket för medfinansiering i deltagartid" till ESF. Detta innebar att projektet fortsättningsvis enbart började redovisa dem deltagare som explicit tog del av projektmedel i form av riktade aktiviteter (exempelvis utbildningar) trots att fler individer i projektets aktiviteter än så.

För denna period var det framförallt verksamheterna genom Bruksmuseet och returmarknaden (först kallad Brukbart, senare Bruksam) som var framträdande aktivitetsmässigt. På Bruksmuseet hade ett antal individer fått anställning av den ansvarige stiftelsen för att hantera verksamheten samt utveckla denna under museets säsong. Under september öppnade även Returmarknaden, som även kom att bli ytterligare en plats för praktisk yrkesträning för flera deltagare. Returmarknaden var resultatet av de inledande tankarna som några deltagare hade tidigt under projektets gång. Förenklat handlade verksamheten om att identifiera och ta tillvara på objekt som fanns i Robertsfors kommuns verksamheter (exempelvis i förråd) för att se till att det som inte användes istället skulle kunna komma andra verksamheter till nytta kostnadsfritt, alternativt kunde det säljas till allmänheten. Vidare tog Returmarknaden även emot objekt från allmänheten, och flera av objekten användes exempelvis av Flyktingsamordningen under mottagandet av nyanlända familjer till kommunen.

Värderingsmässigt noterade ASAP i början av denna period att problemen med fördomar, ålderdomliga könsroller och kulturkrockar levde vidare. ASAP valde tidigt att sätta ett större fokus på att motverka sådant genom att göra dessa frågor till centrala punkter som projektet skulle arbeta med. Exempelvis motverkades detta genom otraditionell fördelning av arbetsuppgifter mellan deltagarna och att projektet försökte blanda dem olika grupperna av deltagare, samtidigt som individens bekvämlighet i arbetsuppgifterna fortfarande togs i hänsyn. Projektet pekade på att inom returmarknadens verksamhet var inte problemen med fördomar lika framträdande i jämförelse med Bruksmuseet, just på grund av hur mycket deltagarna blandades gruppvis med varandra. ASAP arbetade även med att försöka synliggöra tillfällen som bröt mot fördomarna som existerade, exempelvis genom att lyfta fram deltagare som har lyckats väl inom ett otraditionellt yrkesområde för dennes könsidentifikation. Från hösten började projektet notera att problematiken med fördomar och gamla uppfattningar bland deltagarna började bli bättre, något som projektet kopplade till det aktiva arbetet med just dessa frågor. Avseende hållbarhetsfrågor tog ASAP under denna höst även över ansvaret för arrangerandet av Hållbarhetsmässan för allmänheten, med fokus på Agenda 2030.

Publicitetsmässigt fortsatte ASAP och dess verksamheter få uppmärksamhet av lokala samt regionala tidningar under denna period. Vidare noterade projektet att antalet förfrågningar om besök hos dem olika verksamheterna hade ökat markant, både från aktörer inom Robertsfors kommun men även externa aktörer av olika slag. Slutligen hade ASAP även fått besöka ett flertal råd inom Robertsfors kommun för att informera om projektets verksamhet.

Under slutet av denna period identifierades även ett behov för ASAP att tydliggöra sin roll gentemot den nya Arbetsmarknadsenheten som hade etablerats inom Robertsfors kommun. Under den perioden valde ASAP även att påbörja en omfattande inventering av den lokala arbetsmarknaden genom att kontakta alla offentliga och privata arbetsgivare inom Robertsfors kommun och alla som fanns inom ett "rimligt pendlingsavstånd" för att identifiera kompetensförsörjningsbehovet mellan 2018 och 2022. Detta arbete skedde i samverkan med Robertsfors kommun och Arbetsförmedlingen.

2.1.5 Inventering och stabiliserad verksamhet (2018-01 → 2018 -06)

Denna period inleddes med samma låga antal registrerade deltagare likt slutet av den föregående perioden. Detta berodde framförallt på grund av att det fanns fler individer som drog nytta av projektets verksamhet indirekt eller genom någon av dem verksamheter som ASAP hade influerat såsom Bruksam och Bruksmuseet och dessa registrerades ej i projektet. Aktivitetsmässigt för deltagarna låg fokus fortsättningsvis på samma typ av individuella aktiviteter som de föregående perioderna, vilket dominerades av studiebesök, arbetsplatsbesök, deltagarutbildningar och språkträning. Det framgick förhållandevis tydligt i materialet från ASAP att projektet upplevde att en väl fungerande men fortfarande individfokuserad arbetsmodell för projektdeltagare hade uppnåtts, eller som den beskrevs i en av månadsrapporterna "*Den individualisering som har varit ledstjärna visar sig vara en viktig nyckel, tillsammans med förståelse för att vissa lösningar behöver mer tid för att mogna fram*". Majoriteten av deltagarna utgick från eller bedrevs inom verksamheten Bruksam, samt i Bruksmuseet när den hade säsongöppet. I mångt och mycket tycks denna period ha präglats av en form av stabilitet då samtliga verksamheter tycktes "rulla på i vanlig ordning", om än det krävdes en ändringsansökan till ESF då verksamheten skiljde sig jämfört med hur projektet hade planerats sedan slutet av Analysfasen. Detta berodde framförallt på fokus av Bruksam och

Bruksmuseet i aktiviteterna. Under denna period framgick det även tydligt att projektet inte längre valde att använda sig av praktik för att få folk närmare anställning, då det hade identifierats som problematiskt för deltagare som aldrig fick anställningar utan enbart fortsatta praktikplatser.

En aktivitet som stack ut under denna period var inventeringen av arbetsmarknadens kompetensbehov. ASAP tog kontakt med samtliga arbetsgivare på olika vis, och som minst genom att skicka brev till dessa. Detta resulterade i en sammanställd rapport som ASAP därefter fick avrapportera till såväl centrala funktioner inom Robertsfors kommun och Arbetsförmedlingen. Det uppstod även en nämnvärd mängd nyfikenhet kring inventeringen, då aktörer från utanför Robertsfors kommun hörde av sig till ASAP med ett flertal olika frågeställningar.

Samverkansmässigt fortsatte ASAP med sina tidigare samverkanskanaler som tidigare, men under denna period intensifierades ASAP samverkan med kommunens olika arbetsgivare för att förbättra bilden av deras rekryteringsbehov. Ett tidigt exempel på detta var att projektet deltog på en workshop under januari tillsammans med ett flertal privata arbetsgivare där frågan om kompetensbehovet var centralt och där frågan om matchning diskuterades. Vidare passade ASAP även på att försöka få in ny inspiration från liknande projekt och verksamheter för att vidareutveckla ASAP, vilket resulterade i ett besök till ett "arbetslivsmuseum". Däremot resulterade besöket i att ASAP ville göra annorlunda i jämförelse med arbetslivsmuseet, men besöket innebar tydligen en intensifiering i önskan att snabbt slussa ut deltagare till arbetsmarknaden snarare än att se dem som billig arbetskraft.

Värderingsmässigt fortsatte ASAP med liknande aktiviteter och diskussioner som under föregående perioder hade visat ge resultat. ASAP valde även att granska inventeringen av arbetsmarknaden genom ett antal olika horisontella perspektiv. Förhoppningen var att kunna nyttja kunskaperna från inventeringen för att matcha behoven som lyfts fram av Agenda 2030.

Mot slutet av denna period identifierades en utmaning med att Arbetsförmedlingen på plats skulle bli färre på grund av förändringar inom myndigheten. Utöver detta skulle även ett lägre fokus läggas på aktivitetsstöd och aktivitetsersättning. För ASAPs del riskerade detta innebära att färre deltagare skulle komma från Arbetsförmedlingen och att deras planerade medfinansiering till projektet därmed skulle minska.

Slutligen påbörjade ASAP under denna period även att föra över vissa samverkansuppgifter till Bruksam, för att förbereda verksamheten inför när ASAP avslutas. Denna typ av överlämnande var något som skulle komma att dominera den nästa och slutgiltiga period av projektet.

2.1.6 Implementering och Projektavslut (2018-07→ 2018-12)

Denna period präglades av det låga (ibland obefintliga) antalet av registrerade projektdeltagare i ASAP, om än projektet fram till dess slut arbetade med tidigare deltagare och även andra individer som kunde behöva stöd i mindre aktiviteter. Med det sagt låg en omfattande del av aktivitetsfokuset under denna period på att hitta lösningar för deltagarna som efter ASAP inte hade lyckats hitta arbete eller studier. Detta kunde handla om att fortsätta arbetet med språkträning men även projektets fokus på att under denna period jobba mycket med att underlätta körkortstudier för deltagarna. Det sistnämnda tog sig i form genom att ASAP tillgängliggjorde studielitteratur samt undervisningsstöd för dem som kom till projektet. I samarbete med Arbetsförmedlingen har ASAP

även eftersträvat att hitta lösningar utifrån individernas förutsättningar, exempelvis inom programmet Stöd och matchning.

Som förväntat tycks även arbetet med att avsluta projektet varit dominerande under dem sista månaderna av projektet, i form av kontroller av ekonomi, rapportskrivande och annan dokumentation. ASAP arbetade även gentemot Robertsfors kommun med att implementera pågående verksamheter i form av Bruksam in i den ordinarie verksamheten samt på så vis säkerställa att den framtagna arbetsmodellen som fanns inom ASAP skulle finnas kvar inom kommunen och inte bli bortglömd. Bland de sista aktiviteterna som ASAP även genomförde var en avslutningsmiddag med tidigare projektdeltagare, där ett 40-tal deltog och då även passade på att genomföra en anonym utvärderingsenkät om deras deltagande i ASAP.

En sak som blev uppmärksammat under denna period var att antalet individer med försörjningsstöd hos Socialtjänsten ökade i Robertsfors kommun. Tillsammans med ASAP diskuterades det lösningar till detta, vilket framförallt tycks ha handlat om att få fler individer till extratjänster för att på så vis säkerställa att individerna inte fastnade i sin situation utan fick en möjlighet att ta sig vidare till sysselsättning.

Under denna period arbetade ASAP även med att fortsätta informera arbetsgivare om projektets deltagare och på andra vis även minska tröskeln för att få arbetsgivare att våga anställa

2.2 Har projektet uppfyllt de mål och ambitioner som fastställdes inför genomförandefasen? Hur?

För att underlätta granskningen av måluppfyllelsen kommer varje övergripande mål att presenteras nedanför, och därefter besvaras var för sig. Därefter kommer samtliga indikatorer för projektet att listas och besvaras. Slutligen kommer sammanfattningen av utvärderingsenkäten som deltagarna genomförde presenteras.

2.2.1 Skapandet av en fysisk arena för framtiden

I kontrast med vad målet uttrycker har det funnits fler arenor där projektet har varit verksam och som efter projektslutet fortsätter vara aktiva. Det handlar om tre olika fysiska arenor samt en samverkansarena som ASAP själv påtalade i sin Genomförandefasrapport till ESF.

Till att börja med upprättade ASAP sin deltagarverksamhet på "43:an", en plats som under hela projektperioden har varit en framträdande mötesplats om än den har haft varierande funktioner. Efter projektslut har denna lokal återigen använts för liknande verksamheter, nu inom projektet TIR.

Under två säsonger har ASAP även drivit Bruksmuseet i Robertsfors, vilket har skapat arbetstillfällen för projektdeltagarna. Mycket arbete har även lagts på att förbättra Bruksmuseet i form av värdskap, caféverksamhet och förbättringar av de olika attraktionerna. Efter projektslut finns det även fortsättningsvis ett intresse för Bruksmuseets stiftelse att samarbeta med projekt likt ASAP, varpå även denna arena fortsätter leva in i framtiden.

Den sista fysiska arenan för ASAP är returmarknad "Bruksam", vilken kom att bli ett centrum för projektets olika verksamheter under en större del av projektperioden. Inledningsvis hade några projektdeltagare i ett tidigt skede börjat planera och förbereda uppstarten av en sådan verksamhet med fokus på att skapa arbetstillfällen för dem som står långt från arbetsmarknaden. Även efter ASAPs avslutande fortsätter Bruksam att vara verksam, i skrivande stund som en verksamhet under Tillväxtsektorn.

Slutligen ville ASAP i sin rapport även belysa samverkansarenan som projektet hade upprättat gentemot det lokala näringslivet genom att exempelvis delta i Företagarnas mötesverksamhet, drivit egna samverkansmöten samt samverkat med civilsamhället.

Baserat på dessa resultat och att samtliga förväntas fortsätta även efter ASAP:s avslut kan detta mål anses vara uppfyllt.

2.2.2 Genomförandet av aktiviteter som ökar framtidstron för deltagarna

Detta mål hänger starkt ihop med det första målet rörande skapandet av dem fysiska arenorna för framtiden, då det var på sådana arenor som de faktiska aktiviteterna genomfördes.

Till att börja med har verksamheten i 43:an under hela projektet varit en framträdande mötesplats där människor från olika generationer, olika kulturella bakgrunder, olika religioner och olika erfarenheter träffats. Enligt projektet har det varit viktigt att använda denna mötesplats för att öka förståelsen för olikheter, stärka individen och framförallt stärka deltagarna möjligheter att närma sig arbetsmarknaden. Ett stort fokus för detta arbete har enligt projektet varit det salutogena förhållningssättet, vilket i detta sammanhang handlat om att se varje individs styrkor och möjligheter och inte fokusera på deras hinder. Förhoppningen med detta har varit att hjälpa individerna att anamma detta synsätt på sig själva och den situation de befinner sig i.

Vidare har verksamheten i Bruksmuseet som tidigare nämnt syftat till att skapa arbetstillfällen för deltagare som haft svårt att ta sig in på ordinarie arbetsmarknad. På Bruksmuseet har deltagare med lång arbetslivserfarenhet arbetat tillsammans med feriearbetande ungdomar i syfte att tillsammans skaffa sig erfarenhet av värdskap, caféverksamhet och ansvarstagande. Deltagarna fick själva planera verksamheten och genomföra den enligt deras egna idéer i syfte att stärka dem på individnivå se nya sidor hos sig själva.

För Bruksams returmarknad var syftet att deltagarna under sin tid där skulle få arbetslivserfarenhet, referenser och på andra sätt öka sin möjlighet på den ordinarie arbetsmarknaden.

Slutligen fanns det även en ambition att ASAP skulle arbeta gentemot målgruppen "hemmasittare" och öka möjligheterna för dessa att ta sig ut i någon form av sysselsättning. Däremot har det under samma period som ASAP funnits två andra projekt som också har arbetat mot denna målgrupp, "DUA" och "Ung & Framåt". Av denna anledning har ASAP inte haft någon större verksamhet gentemot denna målgrupp.

Baserat på de inkomna enkätsvaren som ASAP har införskaffat från tidigare projektdeltagare verkar uppfattningen om ASAP vara i princip enhälligt positiva avseende projektets effekt för deltagaren och dennes möjlighet till sysselsättning.

Trots frågeställningens kvalitativa natur bör detta mål anses vara uppfyllt.

2.2.3 Genomförandet av en analys för den lokala arbetsmarknaden

Som beskrivet under föregående utvärderingsfråga så har ASAP genomfört en analys av arbetsmarknaden i kommunen. Samtliga 254 registrerade arbetsgivare har tillfrågats om deras behov av arbetskraft de närmaste fem åren, mellan 2018 och 2022.

Detta uppvisade att det varje år under den kommande femårsperioden kommer finnas ett behov av ungefär 90 nyrekryteringar, främst till tillverkningsindustrin och vård och omsorg, detta samtidigt som SCB:s prognoser signalerar ett minskat antal i innevånare i åldersgruppen 16-64 och ett ökat antal i åldersgrupper 65 +. Resultatet av arbetsmarknadsanalysen har presenterats för kommunledning, näringsliv, den kommunala vuxenutbildningen, arbetsförmedling och allmänheten via lokal media.

Utifrån den genomförda analysen kan detta mål anses vara uppfyllt.

2.2.4 Bedömning av resursplaneringen för Vuxenutbildningen i Robertsfors samt behovet av köpta utbildningstjänster i Arbetsförmedlingens regi.

Under utvärderingstiden har det framgått att detta projektmål är den som såväl projektledare som styrgruppsrepresentanter har ifrågasatt varför den ens fanns med.

ASAP bekräftade att deltagare som har haft behov av yrkesutbildning/vuxenutbildning har erbjudits och i många påbörjat en sådan utbildning. Arbetsförmedlingens och Lärcentrums (Vuxenutbildningen) resurser för detta tycks inte ha varit ett hinder. Vidare har resursplaneringen för såväl Lärcentrum som Arbetsförmedlingen varit baserad på analyser av bristyrken som genomfördes på nationell och regional nivå. Därmed har det inte varit motiverat för ASAP att lägga resurser på att göra egna analyser eller bedömningar av deras resursplanering då det inte anses ha varit ett hinder för deltagarnas möjlighet att skaffa sig relevant vidareutbildning.

Således anses detta projektmål ej vara uppfyllt, däremot besvarat.

2.2.5 Indikatorerna

Följande indikatorer har tidigare nämnts av projektet i samband med antingen projektansökning eller kompletterande rapporter. Varje indikator kommer lyftas för att därefter besvaras kortfattat om den har blivit uppfyllt eller ej.

- *Projektet har bidragit till en minskad arbetslöshet.*
Under projektperioden har arbetslösheten bland öppet arbetslösa minskat med 57%, vilket ASAP menar i första hand är ett resultat av ett förbättrat arbetsmarknadsläge men det är möjligt att projektet har bidragit till att arbetslösa i Robertsfors har kunnat vara del av denna utveckling.
- *Projektet ska ha haft 40 anvisade deltagare*
Registrerade deltagare uppgick till anvisade samt registrerade 54.
Övriga deltagare uppgick till cirka 10 individer.
- *Minst 30 deltagare ha gått vidare till arbete eller studier*

31 deltagare har gått vidare till studier eller arbete, 12 har slutat av annan orsak, 1 som har avbrutit projektet och 9 som har fullföljt projektet.

- *Projektet ska skapa en social arbetsplats*
Uppnått genom att returmarknaden Bruksam är från januari 2019 en kommunal verksamhet som lever vidare efter projektets slut.
- *Ge kommunen kunskap om det lokala arbetskraftsbehovet*
Uppnått genom den framtagna inventeringen rörande kompetensförsörjningsbehovet.
- *Lika många kvinnor som män som ska ha varit deltagare*
I princip uppnått genom fördelningen 26 män och 28 kvinnor.
- *Projektet ska främja tillgänglighet och likabehandling*
Fysiska åtgärder har genomförts i projektlokaler i samråd med sakkunniga och samtliga svarande i genomförd utvärderingsenkät angav även att de inte upplevde sig negativt särbehandlad av varken projektet eller projektledare. Ett tydligt salutogent arbetssätt har noterats i projektet.
- *Att såväl kvinnor som män ska uppmuntras till yrken som faller utanför vad som skulle anses vara traditionellt för deras könsidentitet.*
Genomförts genom val av normöverskridande föreläsare, utbildare och studieplatser. Kan bevisas genom granskning av utförda aktiviteter.
- *Att insatser med inriktningar mot traditionella yrkesområden ska vara jämnt fördelade mellan traditionellt kvinnliga och manliga yrkesområden.*
Genomfört. Kan bevisas genom granskning av utförda aktiviteter.
- *Att projektets resurser fördelas jämnt mellan kvinnor och män bland projektdeltagarna.*
Svårgranskat på grund av att resurserna inte tillföll särskilda deltagare utan snarare grupper. Dessa grupper hade dock samma komposition som projektet överlag med en jämställd fördelning alternativt ett lätt överantal med kvinnliga deltagare. Således uppskattas projektresurser tilldelats på godkänd jämställd nivå.

2.2.6 Utvärderingsenkäten

I samband med avslutningsmiddagen som ASAP genomförde fick även samtliga närvarande (tidigare) deltagare göra en utvärderingsenkät. Totalt var det 40 individer på middagen, varpå 30 valde att besvara enkäten. Viktigt att notera är dock metoden och svarsgraden för denna enkät, då svarsgraden var 30 av 51 deltagare, varpå det är osäkert vad resterande del av projektdeltagarna faktiskt ansåg. Frågorna och deras resultat kan sammanfattas enligt följande:

1. *Har du fått stöd som varit till nytta för dig?*
Svar: 29 Ja, 1 obesvarad
2. *På vilket sätt var stödet till nytta för dig?*
Sammanfattade svar: "Språkträning", "Nya kontakter", "Utvecklats som person", "Gett chans

till arbete”, “Moraliskt stärkande”, “Meningsfull aktivitet”, “Råg i ryggen”.

3. *Har du fått vara med och bestämma vilket stöd du fått?*
Svar: 27 Ja, 1 Nej, 1 Obesvarad.
4. *Har projektet tagit del av de erfarenheter, kunskaper och synpunkter du haft?*
Svar: 29 ja, 1 “Har ej haft synpunkter”.
5. *Upplever du att du har blivit särbehandlad på grund av ursprung, kön, sexuell läggning, religion eller annat?*
Svar: Nej 29, 1 obesvarad.
6. *Vilket betyg vill du ge ASAP? 1 (lägst) till 5 (högst).*
Svar: Genomsnittligt betyg 4,53.
7. *Vad hade du gjort om ASAP inte hade funnits?*
Sammanfattade svar: “Gjort någon värdelös praktik”, “Sökt jobb själv”, “Vet ej”, “A-kassa”, “Mått sämre”, “Arbetslös”, “Studerat”, “Ströjobb”.
8. *ASAP upphör vid årsskiftet, men ett nytt projekt tar vid med ett liknande uppdrag. Vilka rekommendationer vill du ge det projektet?*
Sammanfattade svar: “Kör på!”, “Fråga folk vad de är nyfikna på och vill prova på”, “Sådana projekt behövs verkligen”, “Blanda in föreningar och företag”, “Lika ersättning till alla deltagare”, “Bättre koll på deltagarnas arbetstider”.

2.3 Vilka potentiellt långsiktiga effekter har projektet lyckats uppnå alternativt lagt grunden för?

I dialog med projektledare och projektägare har det framgått att denna fråga framförallt har varit kopplad till funderingen över vilka effekter projektet har haft på Robertsfors kommun, varpå potentiella långsiktiga effekter kommer avgränsas till dem som berör Robertsfors kommun som organisation samt geografiskt område.

Av att tyda från inhämtat material från ASAP har en särskild välfungerande arbetsmodell tagits fram under de gångna åren. Under projektets tre verksamma år har såväl målgruppen som arbetsmarknaden förändrats, något som har inneburit att projekt som ASAP skulle ha behövt ha en nämnvärd anpassningsbarhet. Exempel på detta har redan framgått i denna rapport, så som valet att lägga större fokus på språkträning och mindre på aktiviteter som inte längre visade sig gynna deltagarna i situationen. I skrivande stund har denna arbetsmodell inte kunnat redovisas skriftligt till utvärderaren, däremot har det framgått att såväl Tillväxtsektor, Bruksam samt det kommande projektet TIR har fått ta del av denna arbetsmodell. Detta skulle kunna innebära att ASAP har lagt grunden för Robertsfors kommun som organisation att bli bättre på att hantera liknande situationer i framtiden.

Vidare har ASAPs verksamhet även resulterat i en verksamhet som fortsätter leva vidare efter projektavslut, nämligen returmarknaden Bruksam. Från januari 2019 och framåt lever projektet vidare under Robertsfors kommuns organisation, frisläppt från ASAP. Däremot är tillhörigheten för verksamheten rent formellt inte helt klargjord i skrivande stund. Frågan om att göra Bruksam till en permanent del av Robertsfors kommuns arbetsmarknadsenhet lyftes i ärendet

“Arbetsmarknadsenheten 2019” (Dnr:9018/391.109) men blev återremitterad i Kommunfullmäktige med hänvisning till bristande underlag. Frågan i sig kommer därmed lyftas upp återigen men tills dess är inget formellt säkert för Bruksam. Om Kommunfullmäktige däremot beslutar att göra Bruksam till en permanent del av Arbetsmarknaden innebär detta att ASAP inte enbart har lyckats med att få en projektverksamhet implementerad i den ordinarie kommunala verksamheten utan även lagt en förstärkt grund för att säkerställa att arbetsmodellen som togs fram genom ASAP inte försvinner. Vidare har ASAP och Bruksam redan visat på deras potential för kommunens eget hållbarhetsarbete, både genom returmarknadens faktiska verksamhet men även genom drivandet av hållbarhetsaktiviteter som av arrangerandet av Hållbarhetsveckan. Då Robertsfors kommun sedan tidigare har uttryckt ett utökat intresse för att arbeta med Agenda 2030 kan en verksamhet som Bruksam komma att ta en ledande position i kommunens egna diskussioner.

Vidare har ASAP under de gångna åren arbetat med Bruksmuseets stiftelse, där en nämnvärd del av arbetet har legat på att förbättra verksamheten och göra den mer attraktiv för besökare. Oavsett om Bruksmuseet kommer arbeta mer med framtida projekt eller inte kan det förväntas att samarbetet med ASAP bör ha inneburit en verksamhetsförbättring alternativt förbättring av attraktionerna för Bruksmuseet på lång sikt.

Som tidigare nämnt var ASAP även med och skapade förutsättningar för dess deltagare att påbörja funderingarna kring ett koncept som skulle tillvarata kunskaperna inom högtrycksindustri som fanns kvar efter Element Six hade lagts ner i Robertsfors. Detta resulterade i en förstudie delfinansierad av Tillväxtverket med fokus på att undersöka förutsättningarna för ett Högtryckscentrum i Robertsfors kommun med spjutspetskunnande inom detta område. Förstudien identifierade ett flertal olika relevanta industrier och specifika problemområden som har hög potential att gynnas av tillgång till högtrycksteknologi. Kontakter söktes med representanter från sådana företag med blandad respons, men mot slutet av förstudien etablerades en kontakt med ett företag inom mejeribranschen där en tydlig frågeställning uttrycktes och möjligheten att lösa den med tillämpad högtrycksteknologi undersöktes. Förstudiens slutrapport presenterades till Kommunsstyrelsen (Dnr 9018/269.109) och det konstaterades att det fanns goda förutsättningar för bildandet av ett Högtryckscentrum i Robertsfors, däremot saknades det en tydlig mottagarorganisation som skulle kunna jobba för etableringen av ett högtryckskompetenscentrum i Robertsfors. Det konstaterades att om en sådan organisation kan skapas och projekt uppstår finns det ett stort intresse bland individerna med högtryckskunskap att delta, men en extern finansiering måste finnas för att dra igång organisationen. Om denna förstudie kommer bära frukt i framtiden kommer det innebära att ASAP även har varit en del i denna utveckling.

Slutligen bör även ASAPs samverkan med kommunens olika arbetsgivare framhållas, då detta har varit en central del under hela projektperioden. ASAP har initierat vissa nätverk och även deltagit i redan upprättade nätverk, ofta med syftet att kartlägga behoven bland arbetsgivarna samt på olika vis underlätta för arbetsgivare att kunna tänka sig att anställa individer från projektet. Om än denna utvärdering ska vara försiktig med att peka på något särskilt nätverk, så bör ASAPs samverkan med arbetsgivare kunna ses som en nämnvärd förstärkning till Robertsfors kommuns samlade samarbete med arbetsgivare runtom i kommunen.

3.0 Slutsats

Som utvärderare framgår det väldigt tydligt att ASAP redan i initialt hade sina rötter i den uppkomna problematiken med Element Six samtidigt som det inte fanns några självklara lösningar innan projektet började. Detta innebar att såväl projektansökningen som projektets inledande metodik var tydlig med att det krävdes flexibilitet i projektstrukturen för att på så vis kunna anpassa sig utifrån situationen och deltagarnas behov. Om än en sådan beskrivning självfallet har sina styrkor, så kan en projektbeskrivning som vilar för mycket på flexibilitet även innebära otydlig styrning för projektet och dess projektledare. Efter dialog med ASAPs projektledare, projektägare samt granskande av dokument verkar det däremot som att detta inte har varit fallet, utan snarare framgår det en genomgående positiv uppfattning från dessa parter att ambitionen med att vara flexibel har lyckats utan att vara på styrningens bekostnad. Däremot kom styrningen för projektet snarare att bli en del av Tillväxtsektorns ordinarie styrning, varpå styrgruppen tappade sin ursprungliga funktion.

ASAP har under hela projektperioden haft tydlig samverkan med olika myndigheter, organisationer, företag och andra aktörer som har varit av relevans för projektets mål med att få ut människor till studier, arbete eller annan form av sysselsättning. Bland dessa är det framförallt samarbetet med Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten som tycks ha varit närmast. Projektet testade även på ett flertal olika metoder för att uppnå dess mål, varpå vissa även skrotades så som ValiWeb, hemsidan och nyttjandet av praktikplatser. Som projekt har ASAP fått genomgå många förändringar, däribland förflyttningar mellan olika verksamhetslokaler, förändringar på arbetsmarknaden och intensifiering av värderingsdiskussioner. En av dem mest centrala förändringarna var dock kopplad till målgruppen och hur den förändrades från att tidigare ha individer som stod förhållandevis nära arbetsmarknaden till att börja få allt fler individer som stod längre från arbetsmarknaden och ofta hade behov av språkträning. En sak som däremot inte tycks ha förändrats är projektledarskapet ur den aspekten att ASAP fick behålla en och samma projektledare under hela projektperioden och därmed aldrig behövde möta den problematik som kan uppstå när en ny projektledare ska sätta sig in i projektet.

I enlighet med fastställda projektmål och indikatorer har ASAP i princip lyckats uppnå samtliga och däribland även dem med fokus på jämlikhet, om än vissa indikatorer var svåra att mäta. Projektet lyckades med att skapa fysiska arenor för framtiden, där förmodligen Bruksam stod ut som det mest framträdande exemplet. ASAP lyckades även med att genomföra aktiviteter som syftade till att öka framtidstron för deltagarna och detta var något som reflekteras såväl i projektets månatliga aktivitetsrapporter som i enkätresultaten från deltagarnas utvärderingsenkät. Däremot finns det en anledning att diskutera enkätresultaten då ett flertal deltagare ej besvarade denna och hur detta skulle kunna förbättras till framtida projekt eller verksamheter. Det kan däremot inte ifrågasättas att ASAP tycks ha haft en påtaglig verkan på ett betydande andel av deltagarna i projektet och projektet under hela projektperioden har kunnat uppvisa ett flertal goda exempel på detta. Slutligen lyckades Bruksam även genomföra den utlovade inventeringen av kompetensbehovet i Robertsfors kommun, vilken fick uppmärksamhet från ett nämnvärt antal aktörer även utanför Robertsfors kommun då sådana analyser är tämligen ovanliga. Däremot visade sig det fjärde projektmålet om resursplanering för Vuxenutbildningen och Arbetsförmedlingen vara ett inaktuellt ämne för projektet att hantera.

Avseende de långsiktiga effekter som ASAP har lyckats uppnå eller lagt grunden för tycks det även här finnas ett antal noterbara exempel. Till att börja med tycks projektet ha genererat en arbetsmodell för att på ett förhållandevis enkelt vis identifiera individers behov samt finna lösningar för att hjälpa dessa individer närmare arbetsmarknaden. Baserat på informationen från

projektledaren och månadsrapporterna skulle denna arbetsmodell kunna sägas vara ett konkretiserande av den flexibla arbetsmetod som har varit genomgående hos projektet under alla dessa år. Denna arbetsmetod är vidare tänkt att överföras till Robertsfors kommuns verksamheter, Bruksam samt kommande projekt. Vidare har det genom ASAP genererats verksamheter som eventuellt kommer stå på sina egna ben efter projektslutet, där återigen Bruksam står ut som det främsta exemplet och som inom snar framtid ska beslutas om av Kommunfullmäktige i Robertsfors kommun. Slutligen har ASAP även bidragit till långsiktiga effekter så som förbättrande i Bruksmuseet, givit initiala förutsättningar för förstudien om Högtryckcentrum samt förstärkt samverkan mellan Robertsfors kommun och de olika arbetsgivare som finns runt om i kommunen.

Vidare måste det värderingsarbete som ASAP har genomfört under hela projektperioden framhållas i denna slutsats, då det är anmärkningsvärt att ett projekt integrerar värderingsfrågor så pass mycket i det löpande projektarbetet samt låter det få ta plats bland alla dess aktiviteter. ASAP har genom ett salutogent arbetssätt exempelvis eftersträvat att bryta könsstereotypiska yrkesval, kulturella motsättningar och negativ särbehandling av och mellan dess deltagare. I projekt som är väldigt praktiskt orienterade och har många olika deltagare med många olika aktiviteter tenderar det att finnas en risk att sådana frågor hamnar i skymundan, varpå ASAP:s redovisning av aktiviteter med värderingsfrågor i centrum sticker ut på ett positivt vis. Detta är något som med fördel skulle kunna replikeras till andra projekt och verksamheter, och därefter kontinuerligt förbättras likt hur ASAP gjorde under projektperioden.

Som projekt tycks ASAP ha mött på olika former av risker och problem, något som dessutom ständigt tycks ha kunnat lösas. Däremot har ASAP sluppit möta problemet med att behöva byta ut sin projektledare utan tvärtom har ASAP fått ha samma projektledare under hela projektperioden. Vidare verkar samarbetet mellan projektledaren och andra kommunala verksamheter (däribland Tillväxtchef) varit välfungerande. Detta leder dock till frågan om hur ASAP och dess projektresultat hade sett ut om Robertsfors kommun hade varit tvungen att hitta en annan projektledare under denna period. Som utvärderare går det onekligen att se att projektledaren har haft en väldigt stor del i orsaken till varför projektresultaten ser ut som de gör, men i och med detta skulle effekten av ett eventuellt projektledarbyte ha kunnat få väldigt stor påverkan. Av denna anledning kan det vara till fördel för projektägare att seriöst se över dennes rutiner för eventuell överlämning och på så vis säkerställa att styrkan med en duktig projektledare inte också blir projektets största sårbarhet. Vidare skulle det även kunna diskuteras om hur projektresultaten skulle se ut ifall Sverige och därmed även Robertsfors hade varit i en annorlunda arbetsmarknadsläge de senaste åren, framförallt ifall landet hade varit i en längre lågkonjunktur med ökande arbetslöshet. Den gynnsamma arbetsmarknaden är något som ASAP själv har problematiserat och lyft i projektresultaten, och om än det inte går att göra något annat än att spekulera i denna fråga så är det av värde att ha med det i åtanke när projektresultaten granskas.

Avslutningsvis kan det oavsett spekulationer konstateras att ASAP har lyckats uppnå i princip samtliga projektmål samt lyckats skapa andra oförutsedda resultat. Som utvärderare har det framförallt varit positiva aspekter och resultat som har kommit till kännedom efter intervjuer, enkäten samt granskande av projektets olika rapporter. Vissa sårbarheter har även identifierats, men den stora frågan landar nu i hur projektägaren väljer att ta vara på ASAP:s projektresultat och därmed säkerställa att lärdomarna inte går förlorade.